

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 „ „ „ 2 „
15 „ „ „ 3 „

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska na velikem trgu št. 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
Za pol leta . . . 5 „ — „
Za četrt leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 „ 20 „
Za četrt leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu št. 9, v II. nadstropji.

Izšla po trikrat na teden, sicer v torek, četrtek in soboto.

Danes meni, jutri tebi.

Z Dunaja 1. februarja.

V tistem času, ko so bili liberalci na vrhuncu svoje slave in so Herbst, Giskra itd. sedeli na ministerskih sedežih, so se kaj malo zmenili za potrebe narodov in svojo skrb obračali le na to, da bi vtrdili svojo moč. Zlasti pa so naredili tiskovno postavbo, s katero so hotli usta zamašiti nasprotnemu časnikarstvu. Vsem je še živo v spominu, kako so takrat naše liste konfiscirali („Slovenec“ je bil v enem teden trikrat zapečaten!), vrednike pestili in tožili, ter jih pred posebne porotne sodnije postavljali, ako so mislili, da bi jih domači porotniki ne obsodili. V tej postavi, skovani od pravnega ministra Herbst, dali so vladi tudi pravico, listom prepovedati nadrobno prodajanje po tobakarskih trafikah itd. Dokler je ta postava zadevala samo nasprotno, zlasti slovanske liste, jim je bilo to vse prav; noben ustavoveren ali liberalen list ni povzdignil svojega glasu, da bi bil grajal to neliberalno početje.

Zdaj se je reč zasukala! Sedanja vlada sicer ni posnemala zgleda svoje prednice ter ni strahovala nasprotnega časnikarstva, dasi bi bilo včasih silno koristno in potrebno. Konfiskacije nasprotnih listov so bile silno redke in reči smemo, da so bili naši listi primeroma tudi v sedanjih dobi večkrat konfiscirani, kakor nasprotni. Vsled te dobrohotnosti, ki zasluži vse priznanje, zrastle je nasprotnim časnikom greben, in jeli so tako predrzno pisati, da je tudi ministerski predsednik zgubil potrpežljivost, ter prijel za orožje tiskovne postave.

Zlasti sta se odlikovala z napadi na vlado judovska lista „Wiener Tagblatt“ pa „Vorstadtzeitung“ ter pisala strupene članke zaradi vladnih predlogov o novih davkarskih postavah. Cesarsko namestništvo je vsled tega prepovedalo, da omenjenih listov ne smejo več prodajati na drobno. To je za nju hud vdarec; „Tagblatt“ se je neki na drobno razprodalo po 20.000 listov na dan; odide mu toraj silno dobička, in jud je nar bolj občutljiv, kadar gre za denar. Nastal je tedaj velik krik v Izraelu! Kaj pa liberalci, in zlasti Herbst? Namesto da bi bili molčali in se spominjali v nebo vpijočih krivic, ki so jih oni svoje dni delali našim listom, namesto da bi se bili za nos prijeli, češ, da so oni spletli šibo, katero sta zdaj okusila „Tagblatt“ in „Vorstadtzeitung“, interpeliral je oče tiskovne postave, Herbst, s svojimi tovariši vlado, zakaj se je prepovedalo nadrobno razprodajanje omenjenih listov. Ne vemo sicer, kako bode vlada odgovorila na omenjeno interpelacijo, to pa vemo, da ne pride v zadrego, ako hoče primerjati svoje ravnanje z ravnanjem liberalne vlade Herbstove!

Današnji listi poročajo, da so se včeraj ministri posvetovali, kako naj odgovoré na Herbstovo interpelacijo, in da bode ta odgovor dal grof Taaffe sam že v sobotni seji. Nam se pa zdi skoraj neverjetno, da bi vlada res odgovorila že v soboto. Mnogo poslancev se je namreč odpeljalo domu, ker na dnevnem redu sobotne seje ni takih reči, da bi se bilo bati posebnih dogodkov. Ako pa vlada odgovori v soboto na Herbstovo interpelacijo in levičarji zapazijo, da veliko poslancev na desni manjka, gotovo porabijo priliko, da spravijo vlado v zadrego in da sklenejo kako reč, ki bi imela morda jako sitne posledice. Vladi menda ni neznan, da manjka veliko poslancev desne stranke, in zato sodimo, da v soboto še ne bomo slišali razlogov, zakaj sta „Tagblatt“ in „Vorstadtzeitung“ dejana v prepoved.

Sicer pa si skušata lista pomagati, kakor si moreta in sta neki osnovala lastne knjigarne, v katerih na drobno prodajajo prepovedana lista. Sitnejše bi bilo, ako jima odvzamejo pravico razpošiljati ju po pošti. „Nar. Listy“ poročajo, da jima preti tudi ta nevarnost, kar sem zvedel tudi jaz iz zanesljivega vira. Čudno bi to ne bilo, ker je predrznost judovskih piscev zlasti „Tagblattovih“ silna in presega že vse mere. Te dni je bil eden izmed njih pri grofu Taaffetu, da bi se pritožil zoper gori omenjeno prepoved. Ker ga pa ministerski predsednik ni sprejel, šel je k nekemu dvornemu svetniku in se jel hudo groziti. Mi smo od nekda zagovarjali tiskovno svobodo in smo nasprotniki silnih pripomočkov. Pa tiskovna svoboda mora biti splošna in enakomerna za vse liste. Judovski časnikarji pa so jo zahtevali samo za-se; morda se bodo nekoliko streznili, ko se jim dejansko pokaže, da od njihove stranke narejene tiskovne postavbe veljajo tudi za nje!

Politični pregled.

V Ljubljani 5. februarja.

Avstrijske dežele.

Iz Budapešte 27. januarja. Peticije zastran odprave emancipacije judov. (Konec.) Simony pravi, da ne govori iz osebnih nagibov zoper jude, in zavrača Jranyjeve napade na antisemite. On noče preganjati judov, a njih vredbe naj se pregledajo in iz njih naj se vse zbrise, kar ni za sedanjí čas. Ministerski predsednik, pravi govornik, je prikrit antisemit, ker s svojimi ostrimi ukazi napravi, kedar se količkaj prigodi judom, razdraženost in tako podkuri antisemitizem. Tudi judje sami dražijo kristjane s svojim vedenjem. Govornik pravi: antisemitje nismo podpihivalci, bojujemo se za pravo svobodo; prej smo se bojevali za emancipacijo judov, sedaj se pa poganjamo

za emancipacijo kristjanov. On sprejme nasvet Istocj-ja.

Ministerski predsednik pravi, da je najboljši odgovor Simony-ju molčanje, naj se on brani kolikor hoče temu, da se o njegovih nasvetih molči. Le nekaj malega hoče opomniti. — Simony pravi, da sem antisemit. — No, naj bode! Antisemit sem, ker z vsemi postavnimi sredstvi hočem delati na to, da se ne vname sovraštvo med plemeni in veroizpovedanji, in da iz tega ne postane ropanje, v tem smislu hoče ostati antisemit, ako ne bode moč shajati s sedanjimi sredstvi, bode zahteval bolj strogih pripomočkov, a dokler bode na tem mestu, ne bode trpel sovraštva med plemeni in veroizpovedanji. (Živo odobrenje). Herman zatrjuje, da on ni jeden in isti (solidaren) ne kot poslanec, ne kot strankar s Simony-jem. Stvar se nadaljuje v soboto 27. januarja. Poslanec Chorin govori proti peticijam, v katerih pravi, da so obrnjene bolj proti modernim državnim napravam, kakor zoper jude. Govornik hvali jude in njih delavnost, omenja tudi najnovejšega pisma generala Klapke, ki hvali zasluge judov. — On pravi, da tudi judje napredujejo, pa da ste dve stranki med njimi, jedna starokopitna (ortodoksna) pa napredna stranka (Reformjuden). Govornik toplo zagovarja vtopljenje (assimilacijo) judov, in prosi one nasprotnike, naj bi svoje mrzenje na korist domovini zatrlí, in sprejeli prijateljsko roko, ki se jim ponuja. Tako bode mogoče končati sovraštvo med narodi. On je za odsekovo poročilo. Posl. J. Szell misli, da danes ne gre tolikanj za jude, marveč za poljedelce. Vradna poročila pravijo, da je bilo prodanega v najnovejših časih zemljišč vrednih 20 milijonov. On noče preiskovati, koliko tega so judje gonili za razprodajo. Že Szezeni je opozoril narod na škodljivo delovanje judov. Zastran pomešanja kaže govornik na to, da se judje za časa prve emancipacije l. 1848 niso naučili madjarskega. V madjarskih mestih govori se zmirom nemški. Govornik je za Verhovay-ev nasvet. — Kristinovic hvali jude in je za odsekov nasvet. Kisz našteva primerljeje, v katerih se judje odtegujejo postavam. Ni kriv ne Istocy, marveč judje sami so zakrivali judovsko vprašanje. On opominja vlado, naj bode opozorna na to vprašanje, on noče agitovati, tedaj ne sprejme kacega nasveta, marveč je za poročilo odsekovo. Ugron se obrača do podpisovalcev Istocijevega nasveta, in pravi, naj bi nikar neodvisne stranke ne razpostavljali tako, kakor da bi ona pospeševala antisemitizem. Zavračata ga Szalay in Simony. Debata se potem konča. Poročevalec Berzevicz odgovarja govornikom, ki so besedovali zoper odborovo poročilo, ter pravi, da hočejo imeti od judov reforme, na drugi strani

pa jim hočejo odtegniti državljanske pravice do teh reform, in tako storiti jih nesposobne. Antisemitizem mu je bolesta prikazen v Evropi; Istociju pa pravi, on ne misli učakati tacega časa, ko bi bilo treba koristiti narode zavarovati s tako postavo, ako pride tudi na tisoče peticij, kakor Onody pravi, bode ogerska dežela zmirom tako odgovorila, kajti na Ogorskem je še prava liberalnost in bode. — Verhovaj pravi, da njegovega nasveta za sklepanje še ni nihče ovrigel, zato ga priporča v sprejemanje. Za nasvet peticijskega odseka (tedaj za jude) se vzdigne vse razen Istocija, Göndöcs-a in podpisovalcev njegovega nasveta. Nasveti Istocija in Verhovaja so tedaj zavrženi.

Vnanje države.

Iz Belgrada 26. jan. (Prestolni nagovor in radikalci. Nova cerkvena postava.) Prestolni govor, s katerim je kralj sklenil skupščino, je hudo zbudila radikalce, posebno pa tisto, ko je kralj rekel, da se zahvaljuje poslancem, ki so odbili napade na pravico krone in postavodajnega zbora. Včerajšnja „Samouprava“ je bila zaplenjena zaradi članka o prestolnem govoru. Privrženci vlade pa mislijo, da napadi na pravice krone so razumeti tako, da so radikalci po padu „Union generale“ kralja hoteli prisiliti, da skupščino razpusti in nove volitve razpiše.

Z novo cerkveno postavo kulturni (?) boj ni nikakor prenehal, marveč se še le poostрил. Večina nižje duhovščine in skor vsi dostojanstveniki cerkveni so zoper to postavo. Namestnik metropolita Mojsije je prišel sedaj v kritičen položaj, dosihmal je hodil z vlado, sedaj je pa prisiljen popolnoma vdati se nje povelju. Ali se bode pa tudi vklonil? Njemu naj bližnji duhovniki so zoper to, ter pravijo, da se to ne strinja s cerkvenim pravom. Iz častilakomnosti se je v slabem trenutku vladi pokoril. Sicer so taki, ki bi radi stopili na njegovo mesto, ako bi odstopil. Vladi bi pa vendar bilo sitno, ko bi se upravitelj patriarhov ravno sedaj uprl. Drugi, ki žele na njegovo mesto priti, so baje še manj sposobni? Minister prosvete je gotovo uže večkrat pokesal se, da se je podal v tak boj, ki je tolikanj nevaren, pa vendar v Srbiji čisto nepotreben. Mislimo, da bi se to poslednje zamoglo reči ne le o Srbiji, marveč tudi o drugih državah. Cerkveni boj je čisto nepotreben a sila nevaren. Vidi se iz tega, da srbska vlada preveč mogočno postopa, in da se ne ozira kaj preveč tudi na druge pravice, kajti cerkveni boj je vselej znamenje absolutne in ohole vlade, ki noče poznati drugega gospoda v državi, nego samega sebe.

Ruski minister Giers je končal svoje politiško potovanje in ruski časopisi pišejo sedaj o mednarodnem položaju v Evropi in posebej pa o razmerah med Rusijo, Nemčijo in Avstro-Ogorsko. — Sploh pravijo: mora se reči, da nihče ne ve nič gotovega. Toliko je gotovo, vlasti žele miru prav v resnici, ker sedaj bi jim bilo posebno težko vojsko peljati, sleherni je potreben miru in pokoja in drugič, ker nihče nikomur nič ne zaupa. V poslednjem času se je položaj toliko razjasnil, da se sedaj določno ve, da je vse negotovo, živimo tedaj v politični prehajalni dobi. „Novoje Vremja“ piše: Francosko, poglaviti faktor v evropski politiki, je nganka, odnošaji med Francosko in Angleško so tudi problematični; laška politika se komaj začinja, in s tem, kar ni, ne more se poštovati.

S Francoskega. General Thybaudin je postal vojaški minister, a minister poljedelstva, radikalec Mahy, pomorski minister. Radikalizem je za vse dober in za vsak slučaj, tudi tačas, kedar iz ministra poljedelstva postane minister pomorstva. Sedaj še nimajo ministra za vnanje in notranje poslove in za ministersko predsedstvo. Fallieres je sedaj bolan, in ako je tako bolehav, tudi za tak težak posel ni.

Iz Pariza. Naj danes nekoliko več povemo v viharji seji v francoski zbornici zarađ pretendentov dne 1. februarja. Kakor smo že ob kratkem omenili je minister pravosodja Deves prebral ministersko izjavo, kjer se med drugim to-le nahaja: Ker je grof Pariški 1. 1873 priznal grofa Chamborskega, potrdil je pravice Bourbonov do francoskega prestola. Ljudovlada mora toraj opasna biti. Postava tedaj ukaže tako opasnost in noče nasprotovati volji ljudstva. Zbornica gre tedaj s 396 proti 134 glasov k posebni debati. V posebni debati je prišlo do groznega hrupa in truša. Prvi govori bivši policijski prefekt Andrieux in nasvetuje naslednji VI. člen kakor popravek te postave: „Vsi državljani so pred postavo jednako-pravni, in vsena so službe pristopne, kolikor so zmožni za taiste, ozir se sme jemati le na kreposti in talente“. Živo mu ugovarjajo, dolže ga odpada. Njegov predlog se zavrže s 351 glasovi zoper 100 glasov.

Sedaj je pa prišel nasvet Floquet-a v razpravo. Ta zahteva naj se iz dežele spode vsi udje bivših vladarskih rodovin. — To pa gre posebno na Orleanovce, ki imajo visoke službe v armadi. Pri ti razpravi je bil hrup še več, tudi nasvet se odbije s 352 zoper 172 glasov. — Sedaj pride še le vojaški minister na vrsto. Potem so sklenili sejo nadaljevati dotlej, da se stvar konča. Vojaški minister Thibaudin je rekel. Princi (Orleanovci) ne zgube svojih častnih služeb v armadi, marveč stalno postanejo razpoloživni (disponibel). Minister zastavi svojo besedo, da hoče izvršiti to postavo. On pravi, za armado se ni treba bati, da je vdana vladi in bode svojo dolžnost storila. Protinasvet je stavil Ballue, ki je hotel prince popolnoma izbrisati iz armade, njegov protinasvet kakor dva druga nasveta so bili zavrženi, a sprejeti so bili vsi trije člani vladnega predloga. Anatole Laforge je rekel v imenu nekaterih skrajnih levicarjev, „prognanci naj se nikar ne prevržejo v proganjavce.“ Ves vladni predlog je bil sprejet s 373 glasovi zoper 163 in seja je bila končana o polnoči. Kakor se vidi vladni predlog se drži srede, in menda ne bode vstregel ne ti ne uni stranki.

V Egiptu menda ne bo vse tako gladko teklo, kakor si žele Angleži. Kadri Bey, agent sultanov v Kahiri, pravi, da nota Grenvilla, kar se tiče uprave v Egiptu ni še zadnja beseda Angleška. Angleži hočejo stvar tako vravnati, da bi nikdo drugi ne imel kaj govoriti vmes. Arapi so nezadovoljni, in poslednje vstaje Bassorah govore za to, da more sultan Egipt varovati zoper prodiranje angleške velevlasti. — Sultan posebno graja preosnovno egiptovske armade in angleško komando.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 31. januarja. (Državni zbor. Dvorni bal.) Državni zbor je včeraj v prvem branji izročil Mattušev

predlog obrtniškemu odseku v pretres. Ob ravna va bila je zanimiva in poročam o njej v posebnem članku. Razun tega sprejel je postavo o poprečni gališki železnici, Herbst in tovariši interpelirali so na koncu seje ministerstvo, zakaj je prepovedalo nadrobno razprodajo listov „W. Tagblatt“ in Vorstadt-zeitung“, in kako more opravičiti to prepoved. Veče hinavščine si že ne moremo misliti, kakor je ta, da vlado na odgovor kličejo ljudje, ki so sedanjo tiskovno postavo sami naredili, in so jo svoje dni brezobzirno rabili zoper svoje politične nasprotnike. Seja se je končala še le ob štirih popoldne. Prihodnja seja bo v soboto 3. februarja. Na dnevnem redu je volitev odseka za Chlumeckov predlog, razglaševanje mrtvih, poročilo o električni razstavi, o posojilu za Tirolsko in Koroško, pa o vžitnini na Dunaji.

Na cesarskem dvoru bil je včeraj sijajen bal; povabljenih je bilo 4000 ljudi, med njimi vsi državni poslanci. Cesar in cesarica pa nadvojvodi in druga visoka gospoda prišli so ob polu devetih in ostali do polu dvanajstih. Videti je bilo silno krasnih oblek, zlasti so se princesinje odlikovale z dragocenim lišpom, ki je čarobno odseval od električne razsvitljave, ki se je tabart prvičkrat rabila v cesarskih dvoranah.

Z Dunaja, 1. februarja. (Slovenski jezik. Smrtna kazen. Šolska postava. Borzni davek.) Kakor sem Vam telegrafično poročal, nasvetoval je dr. Tonkli v budgetnem odseku resolucijo, da se ima ministrov ukaz zarađ rabe slovenskega učnega jezika na srednjih šolah Kranjskih razširiti tudi na Goriško, Trst, Istro, Štajarsko in Koroško, ter pričeti s podučevanjem že leta 1883/84. Na vprašanje Tonklijeva, zakaj se to že ni zgodilo, izgovarjal se je minister, da je lani sklenjeno resolucijo umel tako, da naj se slovenski učni jezik vpelje samo na Kranjskem. Tonkli je na to predlagal gori omenjeno resolucijo, kateri minister ni nič ugovarjal. Samo Moro se je nekoliko repenčil, češ, da to zahtevajo samo čitalnice pa duhovniki, drugo ljudstvo pa za to ne mara. Koroškim Slovencem se bo treba še jako napenjati, preden bodo nemško-liberalni zastopniki koroški pripoznali, da imajo tudi oni svoje pravice.

V kazenskem odseku bil je včeraj razgovor o novi kazenski postavi. Vnel se je živahen prepir o tem, ali naj se smrtna kazen še pridrži, ali pa odpravi. Odsek je z 8 glasovi proti 7 sklenil, da naj se pridrži. Za odpravo so izmed desnice glasovali Madejski, Jasinski in Grünwald, nasproti pa je izmed liberalcev dr. Jaques glasoval za smrtno kazen.

Šolska komisija gospodske zbornice je izvolila grofa Franceta Falkenhayna za poročevalca. Jutri o poludne se zopet snidejo k seji, da odobré njegovo poročilo.

Borzni davek bil je v dotičnem odseku sprejet po nasvetu poročevalca Račinskega. Plačati bo treba 5 kr. koleka od vsake kupčije do 5000 gld., od vsakih 5000 več tudi po 5 kr. Vlada je s tem predlogom zadovoljna. To bo prva poskušnja z borzinim davkom, ki se bode sčasoma gotovo povikšal, ako bode skušnja pokazala, da je to mogoče. Že po sedanjem načrtu bode ta davek znašal okoli 1 milijona goldinarjev.

Z Dunaja, 3. februarja. (Današnja seja državnega zbora) bila je jako slabo obiskovana; poslancev je bilo komaj toliko, da so bili sklepčni. Tem več pa je

bilo prišlo poslušalcev, zlasti se je Izraelovih otrok na galeriji vse trlo, ker so mislili, da bode ministerski predsednik odgovoril na Herbstovo interpelacijo. Pa varali so se; g. minister danes še ni odgovoril in radovedneži so počasi odšli iz zbornice še z bolj dolgimi nosovi, kakor so bili prišli. Seja sama namreč ni bila prav nič zanimiva. Izvoljen je bil najprej odsek 36 udov za posvetovanje Chlumeckovega predloga. Izmed slovenskih poslancev sta v odseku grof Hohenwart in dr. Tonkli. Prvi se je sicer nekoliko branil sprejeti izvolitev, ker je z delom preobložen, pa klub njegov je rekel, da iz tega odseka ne bo nič, ako njega ne bo v njem, in Hohenwart se je vsled tega vdal ter prevzel odbornišvo. Dalje se je sprejela brez premembe od gospodske zbornice sklenjena postava, kako naj se ravna, ako se ima kdo za mrtvega oklicati, pa postava o začasnem privilegiju za električno razstavo, ki ima to leto biti na Dunaji. Konečno je zbornica sprejela odsekove nasvete glede prošelj za premembo vžitinske postave.

Na dnevnem redu je stala tudi podpora za Tirolsko in Koroško. Pa vsled najvišjega dovoljenja je ministerstvo umaknilo dotični predlog s pristavkom, da bode zbornici izročilo novega; zato je odpadla dotična obravnava. Konec seje je bil ob 1/2 2 popoldne.

Z Dunaja, 2. februarja. [Ministerska posvetovanja. Obrtnijski odsek Abendrothovi vozniki pa tržaška „Edinost“.] Ogerski ministri so prišli na Dunaj, da se vdeležijo skupnih ministerskih posvetovanj, ki se imajo te dni tukaj vršiti. Nič se pa še ne ve, kaj se bode obravnavalo; ker se pa razprav vdeležita tudi deželno-brambovska ministra, sodijo, da bodo prišle v razgovor vojaške zadeve.

Večina obrtnijskega odseka imela je danes pri kupčijem ministru razgovor o nasvetih poročevalčevih glede obrtnijskih nadzornikov. Dotični načrt se je v soglasju z vlado določil, ter se bode še te dni razdelil odsekovim udom. V četrtek pa bode imel obrtnijski odsek sejo, v kateri se bode pričel obravnavati dotični načrt. Čaka ga toraj še veliko dela, ker hoče letos rešiti razun tega še oddelek o obrtnijskih pomočnikih.

Tržaška „Edinost“ zbudila je med slovenskimi poslanci veliko nevolje. V št. 6 namreč neki Hutter voznikom iz Koroškega, Istre in Kranjskega, ki so vozili za Abendrotha, pa niso dobili vse plače, pripoča, naj se prej ko mogoče pismeno ali ustmeno naj obrnejo, ker jim more preskrbeti popolno plačilo. Ker je Abendroth v veliki revšini umrl, njegov tajni pajdaš Russo pa faliral, in ker je vojno ministerstvo že davnej izplačalo vse, kar sta imela omenjena od njega tirjati, mora pač vsakdo začudeno vprašati, kje bode Hutter pač našel toliko denarja, da bil bili izplačani vsi vozniki? Samo „Edinost“ si tega vprašanja ni stavila, ampak je v omenjeni številki Hutterjevemu oklicu pridejala opazko, v kateri natolcuje posrednike, da so za-se obdržali izplačani denar. Posrednika in poblaščenca kanjskih isterskih voznikov sta pa bila poslanca Obreza in Vitezič ter sta z velikim trudom in mnogimi žrtvami po obilnih obravnavah z vojnim ministerstvom dosegla vsaj toliko, da je bilo za kranjske voznike izplačanih 20000 gld., za istrske pa 7000 gld. Omenjeni denar se je med voznike, vestno razdelil in g. Obreza je o

svojem času objavil račun v „Slov. Narodu.“ „Edinost“ tedaj nima prav nobenega vzroka posrednike in mešetarje brez izjeme natolcevati goljufije in trditi, da so mnogo denarja za-se pridržali; ako pa ji je znano, da je kak domač človek lovil in sleparil ljudi, bi ne bila smela govoriti splošnje, ampak reč tako omejiti, da sum ne bi bil letel na g. Obreza in Viteziča. G. Obreza misli je „Edinost“ tožiti zaradi žaljenja časti, posvetu svojih tovarišev pa je to opustil ter „Edinosti“ poslal samo popravek, ki ga bode sebi na korist menda objavila. Za g. Viteziča se je že prav krepko potegnila naša „Sloga.“

Naj pri tej priliki še svetajemo voznikom, da naj nikomur ne dajo denarja, niti krajcarja ne, češ, da bode za nje iztirjal pritrngano prlačilo. Omenjeni Hutter sicer pravi, da je poznal Abendrotha in njegove zveze veliko let, da Abendroth ni bil tako reven, da si je denar spavil na stran itd. ter si zaradi tega upa iztirjati zasluzke voznikov. Hutter pravi, da ne zahteva nobenega plačila, pač pa 20% iztirjanih denarjev. Toda pomisliti je treba, da bi morali, ako spodleti tožba in bi Hutter ne imel premoženja, stroške plačati ljudje, ki so mu dali pooblastilo. Zato naj vozniki dobro prevdarijo, preden z njim sklenejo pogodbo, zlasti pa naj se prepričajo, ima li toliko premoženja, da bode sam plačal tožbine stroške, ako tožbo zgubi, in ne bodo odvetnik ali sodnije prijele njegovih pooblastnikov, češ, da so se za nje tožarili, in da od njih zahtevajo plačilo. Hutter toraj prav lahko ljudem obeta zlate gradove; zgube se mu pri tem ni treba bati, pač pa mu v žep prileti lep dobiček, ako se mu posreči njegova spekulacija.

Z Dunaja, 4. februarja. (Umazano perilo) danes perejo liberalni nemški časniki, v prvi vrsti „Deutsche Zeitung“. Reč zadeva nektore poljske državne poslance, in bode imela slabe nasledke, ako je istinita. Gori omenjeni list namreč po berlinski „Börsenzeitung“ poroča, da Stanislavski župan in državni poslanec Kaminski toži barona Schwarza zaradi 625.000 gld., ki mu jih je obljubil Schwarz plačati, ako mu s svojim vplivom pripomore, da se njemu izroči izdelava gališke poprečne železnice. Dasiravno se je pri obravnavi o dotični železnici povdarjalo, naj vlada na lastne stroške dela omenjeno železnico, ali pa vsaj ne odda vsega dela enemu podvzetniku, ampak posamezne kosove, je vendar Kaminski z nektirimi prijatelji (menda tudi državnimi poslanci) in višjimi vradniki dosegel, da se je delo izročilo baronu Schwarzu. Namesto obljubljenih 3 odstotkov, ki znašajo 625.000 gld., je pa Schwarz Kaminskemu neki ponudil samo 25.000 gld. Kaminski je vsled tega po svojem rojaku, državnem poslancu in odvjetniku dr. Volskem, vložil tožbo zoper barona Schwarza, ker mu neče izplačati obljubljenega denarja. V tej tožbi med drugim omenja, da je baron Schwarz sicer vložil pri neki banki (Länderbank) 625.000 gld., da so se pa ti denarji razdelili raznim ljudem, ki niso imeli do njih nobene pravice.

Ni mi treba praviti, da je ta novica med poslanci desne stranke zbudila silno strmenje! Dozdaj so bili samo levičarji zapleteni v take umazane komedije in desnica se je ponašala s tem, da ima čiste roke in da med njenimi poslanci ni „gründerjev“ in „verwaltungs Rathov“. Zdaj pa pride nadan, da je več poljskih poslancev zapletenih v

tako umazano homatijo. Poslanec Kaminski je spoznal, da ne more več opravljati poslanstva, odkar je reč prišla v javnost, ter je mandat neki že odložil in se odpeljal domu. Kaj pa bodo storili drugi prizadeti možje? Ali more dr. Volski še ostati poslanec in zlasti poslanec desnice, ako je on prevzel omenjeno tožbo? In morejo še v državnem zboru ostati možje, ki so zapleteni v to smradljivo komedijo? Iz tožbe Kaminskove, ki se je neki litografirala in vplivnim možem razdelila, da bil baron Schwarz nekako moralično prisiljen denar izplačati in se tožbe izogniti, je razvidno, da so v to reč zapleteni tudi nekteri vradniki. Slabi zgledi prejšnjih let so jih menda premotili, da so se pridružili Kaminskemu in njegovim tovarišem.

Levičarji pač nimajo vzroka kamenja metati na Kaminskega in njegove sodruge, ker so svoje dni ravno v tem oziru silno grešili in bi jim lahko naštel celo vrsto takih pregreh; samo previdnejši so bili in so reč skrbno skrivali, med tem ko so Kaminski in tovariši njegovi z omenjeno tožbo svoje umazane nakane razodeli pred celim svetom. Čast desnice toraj zahteva, da se reč strogo preišče in po zasluženji obsodi. Menda bo že poljski klub sam imel toliko previdnosti, da bo iztrebil v to umazano homatijo zapletene poslance; čujem pa, da hočejo tudi drugi poslanci desne stranke zaradi te zadeve v državnem zboru interperirati in zlasti ministra vprašati, niso li v njo zapleteni tudi višji vradniki? Tako strogo ravnanje je potrebno, ker stranka, ki na svoje poštenje nič ne drži, sama sebe obsodi ter pokaže, da ne zasluži zaupanja in obstanka.

Domače novice.

V Ljubljani 6. februarja.

(Župan P. Grasselli pri cesarju.) Z Dunaja se nam 2. t. m. piše: Cesar so včera j dajali avdijence; med drugimi poklonil se jim je tudi ljubljanski župan P. Grasselli, da se jim zahvali, ker so ga imenovali za deželno-glavarjevega namestnika in potrdili kot župana ljubljanskega. Cesar so bili jako milostljivi, ter so odgovorili, da so to prav radi storili, ker jim je njegova zvestoba in vdanost porok, da bode dobro izvrševal svoj posel. Na to so se spustili z njim v pogovor o mestnih zadevah, ga vprašali, če ima veliko posla, in izrekli svojo zadovoljnost, da je deželni zbor tako mirno in hitro izvršil svoje zborovanje. Naposled so g. županu rekli, da se veselé priti k 600letnici na Kranjsko. In ko g. župan zavrne, da se Kranjsko ljudstvo že sedaj raduje te sreče in pripravlja na Njegov prihod, odgovorili so cesar, da dobro vedo, da dežela Kranjska je bila vladarski hiši vedno vdana in zvesta.

(Potrjenje.) Gg. Jožef Kušar, predsednik in Janez Horak, podpredsednik kupčijske zbornice sta potrjena zopet na 1 leto.

(Vodnikov bal v Čitalnici 3. t. m.) je bil dobro obiskan, gizdosti in lepoticenja pa je bilo toliko, kakor še nikoli prej. Navzoč je bil c. k. deželni predsednik gosp. Winkler in njega gospa, ekselence: feldcm. baron Pürker, bpl. Eugen Müller, gm. Groller pl. Mildensee in polkovnik Fuks, dež. glavar grof Thurn in predsednik kupčijske zbornice J. Kušar. Predsednik čitalnice dr. Bleiweis pl. Trsteniški, soproga in odbor so stvar vravnavali in vodili. Godbo je preskrbovala

muzična kapela domačega pešpolka št. 17, pod vodstvom kapelnika Nemrava, posebno dopadala je Milica-polka zlož. gosp. Val. Parma. Za okrepčanje je pa skrbel gostilničar iz kazine g. Verhascy, ker je domač gostilničar v zadnjem trenutku krčmo ostavil.

(Vodnikova svečanost) na dan 2. svečana v Gorenji Šiški je izvršila se sijajno. — Okoli rojstvene hiše, sedaj pri Matijanu, so bili postavljeni mlaji, na katerih so vihrale narodne zastave, a zvečer svetile lučice, tudi po oknih so migljale svetilnice. Ob 6 je svirala muzična godba, in pevci Šišenske čitalnice so se oglasili ter peli: „Domovina mili kraj.“ Slavnostni govor je imel g. Bežek, ki je rekel, da naj si narod ta dan hvaležno v srce zapiše, kajti z njim mu je izšlo lepše solnce. Oglasili so se še pevci in s tem je bil dovršen javni del te slovesnosti. Nekaj občinstva se je zbralo v 1. nadstropju, kjer so se v svojih zdravilnih spominjali 125rojstvenega dne Vodnika, gg. Drenik, prvosednik čitalnice, Stegnar in Bežek. Meddošlimitelegrami je bil tudi oni domačega skladatelja gospoda Fr. Gerbica, profesorja v Lvovem, ki je daleč od domovine vendar se Slovenci praznoval veseli god!

(Pokop r. gosp. Kulovica), župnika Št. Vidskega, je bil včeraj, 5. februarja prav veličasten. Res je bil neugoden čas, ker pustni ponedeljek so bile še marsikje zadnje poroke tek. predpusta, tedaj gospodje zadržani; vrh tega je snežilo, da je bilo treba pomisliti, kako se bode nazaj hodilo. Ali vendar se je žalostne slavnosti vdeleževalo toliko ljudstva, da je bila cerkev premajhna. Duhovnikov je bilo 23, tudi mil. knezoškof so svojega namestnika poslali. Pevci so zapeli milo žalostinko takoj pri farovži in potem spet na grobu. Pokopavali so prečast. gosp. Peter Urh, proš novomeški; pridigovali pa prečast. gosp. dekan Šmarski, ki so o kratkem omenili delanost in zasluge r. za narod sploh in za njegov ljubljani št. Vid še posebej. Zlasti so ranj. župnika postavljali kot vzor umnega kmetovalstva skrbljivosti za lepoto hiše božje in oskrbovanja krščanskega šolstva. Skoraj vsako oko se je bolj ali manj pred ali potlej solzilo.

Ranjki župnik počivajo zraven svojega lanskega leto umrlega sodelalca in beneficijata, g. Jan. Stritarja. Smrt obeh je za osiroteno faro velika zguba; bodi molitev, spomin za nju pokoj, in plačilo v raju za njuno delovanje toliko obilnejše. R. I. P.

Razne reči.

— Spremembe duhovščine v lavantinski škofiji: Č. g. Fr. Jug je postal mestni vikar, č. g. dr. Augustin Kuko-
vič m. kapl., katehet na gimnaziji in m. šoli, č. g. Ant. Ledenik, kapl. v Vojniku, č. g. Jos. Satlež, kapl. v Rušah, č. g. Jak. Canjkar, kapl. v Kapeli.

— † Č. g. Jan. Mahorčič, administrator kapl. v pokoji, Koprške škofije je tú od mrtuda zadet, 4. febr. zvečer umrl. R. i. p.

Fiziko spisal g. Čebular je ministerstvo za uk in bogočastje potrdilo za učno knjigo na spodnjih realkah, na gimnazijah in na učiteljskih.

— Ilustrované dějiny literatury všeobecné, které český spisuje V. Petrov, zalaga V. Steinhäuser v Plzni, dospelo do 26. sešitka à 45 kr. (II del. 4. seš.). V 23. sešitku se pričinja literatura angleška; v sliki na čelu Lord Byron. V 24.

káže se v podobi slavni William Shakspeare (Šekspir), na str. 63. njegov rodni dom, str. 81. stanica njegova. Nato se opisuje njegovo življenje in delovanje, ter se v 25. in 26. zvezku naštevajo in po obsegu jako obširno popisujejo vsa njegova dela, kar v književni zgodovini mnogo koristi. Pripoveduje se, koliko njegovih umotvorov imajo vže Čehi v svojih prevodih. Za njim se kažejo drugi dramatik in pisatelji, v podobi Samuel Butler, Joh. Dryden. Proti koncu omenjenega sešitka pričinja v životopis John Miltona. Taki hvalevredni vzgledi naj izpodbujajo tudi slovenske pesnike se posnemanje, da dobimo kaj več klasičnih prevodov v svojo književnost.

Slovinac je leposloven list, izhajajoč po trikrat na mesec (1. 11. 21) v Dubrovniku, kateremu je cena po cesarstvu našem za celo leto 5 gld., v tiskarni Drag. Pretnera. Namen mu je v cirilici in latinici približevati Srbe in Hrvate; torej so mu pesni, povesti, znanstveni spiski, prevodi iz klasikov, vzlasti talijanskih, književna naznanila itd. nekaj v cirilici nekaj v latinici tiskani. Broj 3. god. VI. ima v sliki in v popisu hram sv. Petra v Djakovu. Oblika je lepa in prijetna vsakemu listu. Časih se je spomnil vže tudi nas Slovencev, vendar šemalo. V našem „Slovincu“ je bil pa vže večkrat razglašen in priporočen posebej gledé na slovansko vzajemnost.

— Društvo za elektrotehniko, ki se je osnovalo na Dunaji, ima biti središče vsemu preiskovanju v dotični stroki; govori bodo pripovedovali o elektriki teoretično in praktično, nove iznajdbe se bodo naznanjevale, izdajal se bode posebni strokovni list in udje si bodo naznanjevali svoje skušnje, da se tako razširja ta vednost in rešujejo elektrotehniški problemi.

— Otvorjenje železnice. V saboto 29. p. m. so otvorili železnično progo po Pustriški dolini (Pusterthal). Štiri mesece je bilo treba delati, razdrte je bilo proge 15 kilometrov do dobrega, 5 kilometrov pa le nekoliko. Ob 8. uri so se odpeljali iz Bienenca. Na levi strani nove železnice je videti jезero, katero je povodenj napravila, a sedaj ga zasipljejo. Dravi kopljejo novo strugo. V Brunecken je nagovoril župan Mahl komisijo, ker se je v imenu prebivalcev zahvalil za urno popravilo. V Bocen sta pozdravila župan dr. Braitenberg in predsednik kupčijske zbornice prišelce.

Starajo se. (Konec.) Rumunska narodna mati — loža „Orient-Bukarest“ je izdala 20. oktobra 1882 oster ugovor (protest) na vse lože, in vrhovna svetovalstva na vse protostozidarske oblasti vseh obredov, v katerem je popisano umazana lakomnost rimskega usnjatega predpasa in očitno zasramovana. Že poprej je najviše svetovalstvo v Turinu v zvezi z Bukrešem stvar v roke vzelo, in ta protest nasvetovalo rumunskim bratom, ki je bil potem natisnjen v „Ezio“ dne 7. novembra. Lahko si mislimo, kašna je bila polivka, s katero je „Ezio“ zabelil to kašo. Največ nesnage se je prijelo rimskega velicega tajnika, socialista, br. Castellazza, pa tudi drugi sobratje so bili poparjeni, velika loža v Turinu je radovala.

Grozen prepir je bil med ložami rimskih stavbenih koč „Universo in Galileo“, kdor je imel še kaj sramežljivosti je izstopil iz lož, prepir je bil tolik, da so ga slišali na ulice, naj huje pa je bilo to, da je drug dan „Ezio“ prinesel podrobno poročilo vseh

teh škandalov. Prostomavtarstvo vsega apeninskega poluotoka se ruši, na jesen l. 1885 so razpisali postavodajalni shod; dan je odložen na dolgo časa in vse je bolj podobno obupu kakor zaupljivosti.

Med ponočne trume je zašlo izdajalstvo, da nihče br.: ni več varen biti zasramovan in nikdo vojaških častnikov noče iti več v ložo. Tudi laško karbonarstvo je razpuščeno zaradi izdajstva in upora udov, in to že za 23. decembra 1881, o tem je poročal „Ezio“ dne 29. novembra 1882 prav dražestne reči. Ob kratkem, laški mavrar se ne sme oglasiti, drugače kar Coccapieller iz njega jermene reže, ker ta mož živi in umrje za svoj vzor, on hoče namreč tej skrivni družbi lažljivo krinko z obraza potegniti, on hoče dokazati, da je to društvo le za to, da drug drugemu kadé, pri tem pa bogate in ljudstvo slepe, njih nagibi so hudobnost in lakomnost, On hoče vstajo v polnem smislu tega imena, a treba ni mavrarjev, da bi korist imeli od tega, zato piše „Rivista massonica“ vrednik br.: Bacci: naši najhujši sovražniki niso več klerikalci, marveč skrajni liberalci. Lože razpadajo, bratje nočejo več plačevati, odmikujejo se, in to je storil Guggenbühler s svojim listom. — Ako to stvar po vrhu pogledamo, bi rekli: to je dobro za laško kraljestvo, temu pa ni tako. Revolucionarna stranka je tako močna postala, da se je v bran postavila demagogični oligarhiji (vladi nekaterih iz med ljudstva) in hoče imeti demokratično ali bolj prav druhalovlado. Ne več glavari lož, marveč ljudstvo naj žanje sad bodoče revolucije. No, dolgo ne bode treba čakati, zlo se približuje.

Eksekutivne dražbe.

7. febr. 1. eks. držb. pos. Janez Kristanc iz Moš 923 gld. Kranj. 1. eks. držb. pos. Marko Šavorn iz Dul, 1660 gld. Metlika. 1. eks. držb. pos. Miha Požlep na Brezovici, 70 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Janez Pečnik iz Dravclj. 1050 gld. Ljubljana. 3. eks. držb. pos. Anton Bule iz Mokronog. 1. eks. držb. pos. Štefan Jamnik iz Studenčice 218 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Janez Jakša iz Semiča 210 gld. Metlika. 1. eks. držb. pos. Ant. Pogačnik iz Dolenjevsi 4705 gld. Loka. 1. eks. držb. pos. Ant. Kovač Raški vrh, 70 gld. Krško. 1. eks. držb. pos. Marko Zdravlovič iz Gabrovec. Metlika. 1. eks. držb. pos. Janez Žitnik iz Hrastovice, 700 gld. Mokronog. 1. eks. držb. pos. Marija Pucelj iz Martinove vasi, 750 gld. Mokronog. 1. eks. držb. pos. Strumbelj iz Spodnjega Gola 3935 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Marka Vider iz Slivnice, 1600 gld. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Jurij Težak iz Spodnjega Suhora 2195 gld. Metlika.

Juraj Štrucelj, c. k. okrajni sodnik v Ilirski Bistrici, tužnega srca naznanjam, da je po nerazumljivih sklepih božje previdnosti preljudi moj strije, čestiti gospod

Matija Strucelj,

župnik in dekan v Trnovem, ponedeljek 5. svečana 1883, zjutraj o polu šterih, po dolgi bolezni in težkih mukah, večpoti previd n s sv. zakramenti, popolno v božjo voljo vdan v 59. letu svoje dobe, se s tega sveta v boljše življenje preselil.

Pogreb bode v četrtek 8. svečana ob 10. uri dopoldne v Trnovem.

Maše zadušnice se bojo v raznih cerkvah brale.

Ilirska Bistrica dne 5. svečana 1883.